

ANTONII

MIZALDI MONLVCIANI

*Planetæ, sive Planetarum
Collegium.*

Ad Antonium Minardum in supremo Senatu
Parisiensi Præsidem æquissimum.

PARISIIS,

Apud Carolam Cuillard, sub sole aureo, via ad diuam Iacobum.

M. D. LIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Μεταγίγνηρος.

Semine cœlesti fata mens, cœlestia quærit
Semina: terrenum rite perosa solum.
Scilicet hinc miro cœlorum fertur amore:
Et quoties lædunt infima, summa petit.

*Superata tellus
sidera donat.*

ORNATISSIMO VIRO

Antonio Minardo, in supremo

Parisiensi Senatu Præsidi

inculpatissimo, Anto-

nus Mizaldus

Monlucianus.

S. P. D.

 NAXAGORAS Clazome-
nius philosophus, non modò
generis gloria & opibus
(quemadmodũ scribit Pla-
tarchus) verũ, animi ma-
gnitudine clarissimus, & rerum mundana-
rum, suarũque aspernator cõstantissimus,
cuiuspiam exprobranti quòd patrie ei nulla cu-
ra esset, respondisse fertur, imò mihi patrie
cura, & quidẽ summa est: digito cælum ostẽ-
dens, ac illud patriã cuiusque natalem verè,
& certò esse, indicans: *Quod ἀπόφθεγμα cũ
olim (anno scilicet ab hinc quinto plus mi-
nus) ad aureis vsque meas venisset, pretium
A ij operæ*

operæ facturum me, illico admonuit, si cælo-
rum cõmunis animorum nostrorum patriæ,
curam aliquã præ me ferrẽ: hoc est, pro mea
tenuitate cum præclaris viris multis, illorum
& corporũ quæ circumferunt diuinitatem ex-
plicare, maiestatem prædicare, naturã ac vi-
res ostẽdere, & (vt paucis multa dicã) quid-
quid habẽt vtcũq; illustrare satagerem. Quã
cogitationem si minùs in rem pro dignitate
conferre potui, volui saltem ac diligenter stu-
dii. Nam libellis aliquot hætenus præcipi-
tatis à me, veriùs quàm elaboratis, quid quid
id est præstare pro mea virili sum adnixus.
Quàm fœliciter, iudicabit χείρας (vt est a-
pud Pindarum) πόντῳ ὡρ πικτήρ. Verũ enim ue-
rò, cum sollicitè in ea cura totus essem: &
medicis studiis, veterum exemplo, cælestia
miscerem: ecce, in mentem mihi peropportu-
nè venit, alterius patriæ cogitatio ac recorda-
tio: eius (inquam) quæ vagitus meos excepit,
meam infantiam pertulit, meã balbutiem au-
diuit, & corpusculum meũ sympathia qua-
dam

dam cum superiori patria, fouit ac educauit.
Hæc itaque, quia fumum suum (sicuti eleganter scripsit Lucianus in encomio patriæ) luculentiore habere solet quouis igni alieno: quia ortus nostri partem sibi vendicat: & (vt verè dixit Naso)

nescio qua dulcedine cunctos

Ducit: & immemores non finit esse sui:

eam ob rem hîc curam secundariam, & pietatem alteram, suo quodâ merito à me exigit: Te vnum, Præses inculpatisime, non absque delectu & summo iudicio, de omnibus proferēs, qui eius vicariū hîc agas. Nec temere, mea quidem sentētia: nam inter illius alūnos omneis, non secus emines, ac illustris haberis, quàm Phæbus inter Planetas. De quibus pro mea mediocritate fusissimè sum philosophaturus toto hoc libello. Quem, qualis qualis est (diuinus sanè, quia septem diuina corpora describit, quæ vitā & lucem rebus omnibus inferioribus quotannis ex alto spirant) tibi patriæ splendori, & Borboniorū no

A iij stororū

strorum longè, lateque radianti sideris sacrare
ac deuouere, non inconsultum mihi omnino
consilium fuit. Scio quantis me tibi meritis
obstrinxeris, quantis honoribus me dignatus
fueris, & quam insigni humanitate me sem-
per exceperis. Vnde ingratus nimium dice-
rer, si gratiam aliquam, aut saltem pro gratia
memoriam qualemcunque palam non ex-
hiberem. Fuit certè eam ob causam, multis
de me, varia & frequens admiratio: præ-
sertim quòd eximium istum tuum erga me
càdorem, vel scriptis meis nullo modo agno-
scerem. Nec defuerunt, qui silentio meo tam
diturno, inflato irascerentur stomacho: at-
que hoc ipsum vitio verterent: quum animã-
tes pleræque rationis expertes, ab huiusce-
modi (vt dicebant) ingratitude nota ma-
ximè abhorreant. Addebant, quòd vtri-
que communis est patria: cuius flos & spe-
cimen summo censeris iure: cum ob multa,
tum quòd vita, moribus, eruditione, integri-
tate, virtutibus, pietate ac humanitate apud
omnes

omnes insignis ac illustris habetis. Fuites a-
lias vulgi gloriolas, quæ non plus te mouent,
ac transuersum agunt, vt scripsit ille,

Quam lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram,

Aurículas cytharæ collecta forde dolentes,

prudens & sciens omitto: nō ignarus te mul-
tò libentius laudanda facere, quàm audire.

Sed occupatiões tuas interpellare cesso. Hæc
itaque sunt Præsides integerrime, quæ me sub-
inuitarunt vt lucubratiunculam hanc Pla-
netologicam, in tuo nomine emitterem: Ex
qua nihil aliud polliceri tibi debes, quàm sū-
mè propensum tui Mizaldi erga te animum
ac studium. Quod ad nominis immortali-
tatem attinet, magis ex te, & virtutibus
tuis, quàm ex tenui hoc opusculo, tibi iādiu
partam ac comparatam esse certò scio. Bene
vale, Præsides inculpatisimè, ac me, vt facis, a-
mare perge. Lutetiæ, quarto Non. Februarij.

I 5 5 3.

A iij Ride

Ride Epicure Deū: gere nescia pectora fati:

- Finge nihil cœli significare faces.

Crede mihi, quando venies ad tartara Ditis,

Hic tua quod plectat scōmata, Numē erit.

ANTONII MIZALDI MON-

*Luciani Planeta, hæc in
summa habent.*

TOtus liber versatur in Planetarum descri-
ptione, situ, orbibus, vi, motu, natura, qualita-
tibus, exortu, occasu, passionib⁹ (vt loquuntur) tam
essentialibus, quàm accidentalibus, & aliis huius
plumæ. Habet præterea, eorundem Planetarum
radiationes, aspectus, ac magnitudines. Ad hæc, cor-
poris partes & spiritus, quibus illi præsent: necnō
colores, quos familiariter agnoscunt: ac mutuas
amicitias & inimicitias quas inuicem exercent:
cum studiis & moribus quos excitant: vbi genesis
alicuius dominatores fuerint, non impediti.

Huius præcipua, summæque capita hac dige-
runtur ferie.

PRocemium, in quo, cum breuissima propo-
sitione, inuocationi datur locus.

Planetarum vt in cælo resident descriptio, & no-
menclatura.

Planetarum orbis, & eorundem dispositio, sicuti
hodie in cælo habetur.

Orbium Planetarum *theoria* breuissima.

Planetarum motum in propriis orbib⁹, motui su-
premi cæli esse contrarium, & aduersum: hoc
est ab occasu, per meridiem ferri ad exortum.

Planetarum motus medij.

Planetarum motus veri.

Planeta quouis quot annis pprio motu suâ pera-
grationem, & curriculum in Zodiaco absoluat.

Planetas

SUMMA OPUSCVLI

Planetas per Zodiacum nunc celeri motu ferri,
nunc tardo, nunc inter vtrunque medio.

Planetas quandoque progredi, alias regredi: nunc
in Austrum, modò in Boream.

Planetæ masculini & fœminini.

Planetæ fœlices & infœlices.

Planetæ orientales & matutini.

Planetæ occidentales & vespertini.

Planetæ diurni & nocturni.

Saturni qualitates, elementum ac humor.

Iouis qualitates &c.

Martis qualitates, &c.

Martem conuenire cum Sole, & à Venere frenari.

Adhæc quòd omnes Planetæ, Soli coniuncti,
debiles, præter Martem, euadant.

De Sole, eiusque numine ac energia: & quid de-
orsum operetur.

Solem esse causam potissimã generationis & cor-
ruptionis terræ nascentium.

Solem vnicum & solùm de omnibus Planetis, per
eclipticam perpetuò incedere, ac nunquam ab
ea deuiare: illincque (motu cœli) omnia mun-
di climata, tam sursum, quàm deorsum, lustra-
re, ac illustrare.

Solem interdum terræ proximum esse, nonnun-
quam remotum. Adhæc, Signiferum inæquali-
ter peragrarè.

De Venere, eiusque natura: & quod Solem quan-
doque præcedat, quandoque verò sequatur.

Venerẽ Solis & Lunæ æmulam, quandoq; radios
cum luce perspicua iaculari, ac vmbra facere.

Veneri

PLANETARVM.

Veneris qualitates, humor & elementum.

De Mercurio, eiusque natura, gressu, ac statu: & quòd Solis sit affecla, vespertinus quâdoque, nonnunquam matutinus.

Mercurium quandoque septentrionalem esse, & nonnunquam meridionalé: adhæc, cursum velocissimum habere: ex quo poëtis Deorú nuntius censetur: cum bonis bonus, cū malis malus.

De Luna, eiusq; schematismis, lumine, ac natura.

Lunam non posse videri cū est sub radiis Solis: & q̄ variis figuris ac lumine mortales deludat.

Lunam ex se non lucere, & semper mediā illustrari.

Lunæ motum quandoque tardum esse, quandoque velocem. Adhæc, quòd meridionalis nonnunquam, ac septentrionalis fiat: sed ita, vt extra Zodiaci latitudinem feratur nusquam.

Lunæ cur proprium lumen tributum non sit: vbi de eius maculis & opacitate.

Lunæ eclipsis, & quòd bis illam vno mense pati possit, non item Sol: vbi de prognosticis solaris eclipsis nonnulla.

Lunæ octo & viginti mansiones seu peragrations, ad præuidendas aeris cōmotiones summo-
pere necessarię, ex secundo libro nostri Zodiaci petendæ sunt.

A Luna, maris fluxum & refluxum pendere.

Per incrementa & decremента lunaris luminis, inferiora hæc moueri, ac mutationes subire.

Caput & cauda Draconis Lunæ.

Planetarum domus.

Planetarū

SVMMMA OPVSCVLI

- Planetarum exaltationes & depreſiones.
Planetarum gaudia.
Planetarum, vti etiam ſtellarum reliquarum longitudo, & latitudo.
Planetarum, necnon ſtellarum declinatio, & ſub-
leuatio.
Planetarum, ac ſtellarum orbis luminareſ, ex quibus combuſtio, oppreſſio, & ad coniunctionē applicatio.
Planeta regrediens, directus, ac ſtationarius.
Planeta ſeptentrionalis, meridionalis, aſcendens, & deſcendens.
Planeta auctus lumine, & diminutus.
Planeta propinquus, & remotus.
Planeta obſeſſus.
Planeta curſu vacuus.
Planeta peregrinus.
Planeta tardus & velox.
Planeta feralis, vt loquuntur.
Planeta combuſtus.
Admonitio in ſuperiora.
Planetarum, vti etiam ſtellarum aliarum, exortus triplex.
Coſmicus exortus.
Acronychus exortus, ſeu, vt vulgò loquuntur, chronicus.
Heliacus exortus.
Planetarum, vti etiam ſtellarum aliarum, occaſus triplex.
Coſmicus occaſus.
Acronychus occaſus.

Heliacus

PLANETARVM.

Heliacus occasus.

Admonitio in iam dictos exortus & occasus.

Planetæ cur non scintillent, vt stellæ.

Planetas, ac stellas reliquas, elementa mutare: & cum illis corpora inferiora.

Planetarum & stellarum aspectus, quid dicatur.

Aspectus hexagonus, siue sexangularis, aut sextilis, cum eius natura & ratione.

Aspectus triangularis, siue (vt loquuntur) trinus.

Aspectus quadrangularis, tetragonus, & quadratus.

Aspectus oppositus, seu oppositio stellarum.

Coniunctio Planetarum, & stellarum aliarum.

Admonitio in iam dicta.

Planetarum, vti etiam stellarum aliarum, magnitudines varias esse, & cur tam paruo corpore spectentur.

Planetas quosdam, aliis contrarios esse: quod etiã in reliquis stellis locum habet: ad rerum mundi contemperationem.

Planetas, vti etiam stellas, formis, luce, & corpore inter se differre: quanquam eiusdem sint (vt ita loquar) materiæ: sed quæ nullam corruptionem agnoscat.

Planetas, vti etiam reliquas stellas, sub variis coloribus deorsum apparere: & quòd secundum nonnullos, à Sole luceant, ac splendeant.

Aliter de Planetarũ colorib⁹: quos rebus inferiorib⁹, nedũ solis nubib⁹ appingere plerũq; solẽt.

Planetæ quibus humanorum corporum spiritus tribuuntur.

Planetæ quibus humanorum corporum membra

certa

certa ascribuntur.

Planetæ singuli, in singulis Signis constituti, quænam membra ex humano corpore obtineant.

Adhæc, quibus partibus tam mûdi, quàm corporis soli, & per se imperitent.

Planetarum amicitia & odia.

Planetis, septem mundi climata subiici.

Planetarum situs & loca in Zodiaco, plerunque efficere vt natorum (etiam eiusdem vteri) mores ac effigies inter se varient: vti etiam rerum aliarum similitudines, ac formæ.

A Saturno quæ studia, quæve morum & ingeniorum agitationes emergant, vbi genesis alicuius potens dominator fuerit, à nullo impeditus, & (vt loquuntur) liber:

A Ioue quæ studia & mores emergant, vbi genesis &c.

A Marte quæ studia & mores emergant, vbi &c.

A Sole quæ studia & mores emergant, vbi &c.

A Venere quæ studia & mores emergant, vbi &c.

A Mercurio quæ studia emergant, vbi &c.

A Luna quæ studia & mores emergant, vbi &c.

Admonitio in præcedentia.

FINIS.

ANTONII MIZALDI
 Monluciani Planetæ, siue Pla-
 netarum Collegium.

OE LI structurâ postâ, Signis que
 relatis
 Per qua aduersa meant clarissima
 quinque α λ ζ η π ω
 Numina, & ipsa suo cum Phæbo
 Delia: paucis

PROPO-
 SITIO.

Nunc demum aggredior simili illustrare colore
 Septenos igneis, septenâque corpora summo
 Fœdcre suppositum pulchrè moderantia mundum
 Vi tacita, r'adio, motu, luce, atque fluore.
 Sed quis tor flammâs, & lumina perferat? heû, quis
 Tam longinqua loca illæsis præternolet alis?
 Icarus & Phæthon me terrent: damna duorum
 Me reuocant: faciuntque aliena pericula cautum.
 Hei mihi, deficiunt vires, titubâtque facultas:
 Nil solus potero: verum, tua gratia mecum
 Si præsens fuerit, constanti pectore sursum
 Ascendam, Vranie: comitem te trade roganti:
 Te duce cœlestis percurr am sedulus arceis
 Atque tuos omni studio celebrabo Planetas:
 Ergo tuum vatem ne, quaeso, despice Diua:
 Esse pium nossi tractantem sacra, iuuare.

INVO-
 CATIO.

Planetarum descriptio & nomenclatura, vt in
 cœlo resident.

Astronomi Græci natiaua voce τῶ λωνήτας
 Dicunt, quos Latium erroneas non vertit ineptè:

NARRA-
 TIO.

Quòd

ANT. MIZALDI.

Quòd vario motu ac incerto semper oberrent:
 Hos mihi duntaxat quinos posuisse videntur
 Græcorum Astronomi primi: nam quòtā decenter
 Et Solem, & Lunam vocitāt: quod lumina signat.
 Chaldæi septem faciunt, totidēque Latini:
 Quæis hæc à priscais dant nomina ducta Poetis:
 Saturni, Iouis, & Martis, Solis, Venerisque,
 Necnon Mercurij, post quem venit vltima Luna:
 Si à summo, vt par est, sensum descendis ad inum.

Planetarū
 ordo, &
 nomina.

Orbium Planetarum ordo & situs.

Orbes, Astronomi, septem statuere Planetis
 Ordine quo referam, si summum quæris ab imo:
 In primo nūcis Phœbe Latonia bigis
 Fertur: quam sursum præcepit Cyllenius, alis
 Præcurrit validis: supra, Cytherea canoras
 Iungit auis: cui se comitem dat blanda voluptas:
 Quadriugis hanc vectus equis Sol auens, altè
 Transcendit: rutilo quem Mauors sidere, rursum
 Præcedit: Mauortem, hominumque, Deūque potestas
 Iupiter, editiore loco prospectat euntem:
 Vltimus excelso residet Saturnus in orbe:
 Supra quem Sphæra est, stellis octaua coruscans
 Innumeris: fixas dixit veneranda vetustas:
 De quibus emittam, paucò post tempore, librum:
 Concludens in eis nostrum hoc cæleste theatrum.

Orbes Pla
 netarum
 & eorum-
 dē ordo.

Orbium Planetarum *ἡσπία*, & descriptio bre-
 uissima.

Sic erronum orbis prisca fixere: quibusdam
 Vt medium haud sit idem cum mundi mole: aliisq;
 Impar sit spatium ambitus: atque hinc crassior orbis,
 Illin

PLANETAE.

*Illinc tenuior: ac alij sint corpore parui
Præ reliquis: se voluentes, intraque locati
Id spatium quo extenditur ambitus orbium ab imo
Mundi declinantur: induntur singula cyclis
Sidera, quos Græci dixerunt esse ἑπιωμόδους:
Hic ubi nunc propius, nunc nobis longius adsunt:
Scandunt, descendunt, procedunt antè, retróque:
Si quis plura volet, de doctis sedulo libris
Illa petat: formido etenim verbosior esse:
Vt taceam quòd habent quæ metri respuit vsus.*

Planetarum motum in propriis orbibus, motui
cæli esse còtrarium & aduersum: hoc est ab oc-
casu, per meridiem ferri ad exortum.

Astra Deum obliquo incedunt nitentia motu
In cælum, variisque petunt hæc infima turbis:
Quæ, licet ingenti retrorsum semper agantur
Nixu: ac opposito truantur victa repulsi:
Non oblita sui tamen, obliquantia currunt
Aduersum: tandemq; rotis victricibus acta,
Contingunt propriam certo post tempore metam:
Queis eadem à terra non est distantia semper:
Nec simili cursu, nec eadem parte mouentur:
Nonne vides Lunam, vt quarto sese extulit ortu,
Finibus hesperius (ubi nobis est noua semper)
Oceano procul esse? dehinc, ubi septima cælum
Illustrat, summo residere in culmine mundi?
Eoo donec properans effulsit Olympo,
Plena annis, plena & radiis, atque amula Solis:
Recta ex occasu veniendo, ortumq; petendo,
Contra vim cæli, proprio perducta labore.

B Planæ-

Artificij
orbium Pla-
netarum de-
scriptio
breuis.

Planetarum
motus p-
prius &
naturalis.

Planetæ
omnes mo-
ueri ab oc-
casu ad
exortum.

ANT. MIZ ALDI

Planetarum motus medij, diebus singulis.

Medij mo-
tus Plane-
tarum. **E**Rrantium motus medij sic esse feruntur:
Saturni momenta duor: propè, quina Tonantis:
Et Martis terdena supra vnum, pauca supersunt:
Post, Phœbi, Veneris, Siilbontis, si trahis vnum
Sexagena: Diana decem est contenta, tribusque
(Si memini) gradibus, queis ad dito pauca minuta.

Planetarum motus veri.

Autoris
digressio
ingenio-
sa, vt in
multis.
DE tabulis veros motus cognoscere quemque
Percuperem: nam vt causa iubet, sic congrua res est:
Innumeros numeris numeros numerare, quis (oro)
Tentabit Maro, vel numerosus Horatius? hercle,
Non bene cum numeris, numeri stant, conueniuntque:
Cum nūmis meliūs: quos si fortuna, Matheseis
Exosa, Astronomis pro tot numeris numeraret,
His abacus rutilo passim splenderet auro:
Proq; situ docto, & numerofo puluere, gemmas
Acciperet: sed eam voluere auertere pestem
Dij superi, quibus est tantorum cura virorum:
Ab sunt fœlices nimium, nimiumq; beati
Astronomi illustres, sua si bona sedulo norint:
His est scintillans gemmati regia cœli,
Noctes atque dies pro summo peruia voto:
Hic vbi diuitias omneis, escamque, cibumque,
Nectar & Ambrosiam, quoties opus esse videtur,
Inueniunt toties, sed quorsum hæc? quid feror? ant quo
Oblitus rapior? vestigia prima requiro.

Planeta quiuis, quot annis proprio motu suam per-
gratione, & curriculū in cœlo & Zodiaco absoluat.

SSaturnus, propè, terdenis cælum ambulat annis
Lentus,

PLANETÆ.

Lentus, & in parteis quas liquerat antè, reuertens
 Mensurat pigris cœlorum Signa quadrigis:
 Clara Iouis facies, & mundo sidus amicum,
 Bissenis annis, bissera recolligit astra
 Signiferi, latos reuebens mortalibus annos:
 Bis Cererem recipit messor, bis vinitor vuas,
 Dum bis sex rutilus perlustrat sidera Mauors:
 Anno Zodiacum peragrat Sol: cui comes astat
 Alma Venus, cupidus acuens in pectore curas:
 Quam simili sequitur passu Cyllentius, omneis
 Sirennius ad causas, & lingue promptus ad arma:
 Terdenas iter assuetum, propè, Cynthia, nocteis,
 Nocteis atque dies seu mensem, peruigil errat:
 Dum Solem rursus attingit, noua q̄, incipit esse:
 Quamquam bis denis propriè, octonisque diebus
 Signiferum motu proprio percurrere fertur:
 De quo nos alibi scribemus plura, docentes
 Historiam criticam pro morbis iudice Luna.

Planetarū
 proprij
 motus an-
 nui.

Pulchra
 de motu
 Planetæ.

Planetas per Zodiacum nunc celeri motu ferri,
 nunc tardo, nunc inter vtrumque medio.

CVrsus septenis non est equalis astris:
 Nam nunc veloci, nunc tardo, nunc mediocri
 Incedunt gressu: velut ars demonstrat, & vsus:
 Causa petenda tibi de libris: nam bene cuncta
 Hic scribi nequeunt: & amat compendia cælum.

Planetas
 nō equali-
 ter in cœ-
 lo moueri.

Planetas quandoque progredi, alias regredi,
 nunc in Austrum, modo in Boream.

NEc verò errantunq̄, acies, & sparsa Deorum
 Agmina, constanti peragunt sua muner a motu:
 Sed nunc prouectis incedunt gressibus: vnum
 Signorum positum sectando: sepe retrorsum

Planetarū
 motus va-
 rius & du-
 bios.

B ij Versa

ANT. MIZALDI.

*Versa pedem referunt: modò declinantiã in Austrum:
Et modò hyperboream cursu tendentiã ad Arcton.
In medio Sol ipse Deos moderatur, & equis
Passibus ingrediens, fluitantiã tempora pensat:
Disponitq; vices rerum, ac terrestria mutat.*

Planetæ masculini & fœminini.

Planetarũ
sexus, vt-
loquũtur.

S *Aturni, Iouis, & Martis, Phœbi quoque stellas,
Esse mares tradunt: est fœmina Luna, Venúsque:
Anceps Mercurius, Vertūnus factus ad unguem:
Fœmina fœmineis, maribus mas: quo fit, vt illum
Perdocti vates describant Hermaphroditum.*

Planetæ fœlices, & infœlices.

Planetæ
boni &
mali.

S *Vnt infœlices Saturnus, Marsq; Planetæ:
Iupiter, atque Venus fœlices semper habentur:
Sol & Luna tibi crebrò mediocria donant:
Est tamen aspiciens, quàm iunctus Sol mage fœlix:
Mercurius sequitur socios, nunquam sibi constans:
Si cum fœlica, malus, infœlixue Planeta,
(Aut contrã) forti aspectu & valido societur,
Vel cocat, naturæ aliquid deponere fertur.*

Planetæ orientales & matutini.

P *Hæbum præuertens oriendo, quisque Planeta:
Omnibus eous, matutinúsque vocatur.*

Planetæ occidentales & vespertini.

T *E bone Phœbe sequens quiuis de nocte Planeta,
Hic vespertinus sit nobis, occidúsque.*

Planetæ diurni & nocturni

Q *Vi cælo & terris lucem, lumenq; ministrat
Phœbus,*

PLANETÆ.

Phœbus iure bono conceditur esse diurnus:
 Fuscula nocturnis umbris Latonia gaudet:
 Gaudet nocturnis tenebris Erycina: suumq;
 Graduum trahit hæc nocturna ad gaudia amantem:
 At lucem, currusque Auroræ, & lampada Solis
 Miratus pater altitonans, miratus & ipse
 Falcitensens Deus, occultas odere tenebras:
 Vnde die exultant, gaudentq; patentibus auris:
 Inter virumque volat varium Stilbontis, & anceps
 Astrum: quo non est cælo inconstantius ullum.

Saturni qualitates, elementum, ac humor.

Frigidus & siccus Saturnus traditur esse:
 Cui bilis seruit nigra, ex quo terrenus ille est.

Iouis qualitates, humor, ac elementum.

Iupiter est calidus, simul humidus, at sine noxa:
 Cui purus sanguis conceditur, ac bonus aer.

Martis qualitates, humor, & elementum.

Martem Astronomi siccum, calidūq; notarunt:
 Cui rubram bilem tribuerunt: in super ignem.

Martem cōuenire cum Sole, & à Venere frenari.
 Adhæc, quod omnes Planetæ Soli coniuncti debiles præter Martem, euadant.

Mars à Phœbo non multum discrepat igne:
 Sed præmit flammis Veneris: quib; horrida frenat
 Bella: quibus galeas, & tela minantia frangit:
 Qua, quanquam est cælo depressior: est & inermis:
 Ille supernus, habens armorum quidquid in usu est,
 Ac Phœbum medium (cuius feruentia solus
 Lumina complexu non respuit) atamen armis

Planetarū
 qualitates
 inuicē à
 se tépera-
 ri.

B iij Deposi-

Diurni
 Planetæ
 & noctur-
 ni.

ANT. MIZALDI

*Depositis, hūc se committit, dedit, & omni
Arte cadens, victus prosteritur: alter a turba
Errantium, Solis radios formidat: eorum
Quod fraudent viris, & opus perdebile reddant.*

De Sole, eiusque numine, ac energia, & quid
deorsum operetur,

Solis præ-
stantia &
dignitas.

Colorum tractus, pelagi, terræ, aeris omnis,
Fons lucis Sol auricomus, Sol igneus ambit:
*Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat:
Vnde tepor genitalis adest, ac aurcus ignis:
Quo tellusq; fretumque, & totus concipit orbis:
Conceptusq; fouet, quibus adsunt omnia nobis:
Ille idem superum est princeps, ductorque choreæ:
Ad cuius numeros stellæq; mouentur, & orbis
Agnoscut leges, præscriptæque fœdera seruat:
Hinc Ver purpureum vestit florentia prata:
Spicæque hinc campi flauescit messis, & ægrym
Lenitur a animum, ac dulcem inductura soporem,
Distendit vacuas pinguis vindemia cellas:
Ac glacialis Hyems resolutis ebria curis,
Ante focum grato solatur frigor a Baccho:
Hæcque viceis pater ille Deum volucribus annis
Ascripsit: quas ipsa, æterno fœdere, seruant
Cuncta elementa, suos illinc retinentia nexus.*

A Solis
motu an-
ni tépest-
tes modi-
ficari.

Solem esse causam potissimam generationis & cor-
ruptionis eorum que annuatim è terra nascuntur.

Flammiuornus Titan dum bis sex sidera, fulgens
Continuo per agrat motu, causam generandi,
Et corrumpendi terræ nascentibus adfert:

Ascensu

PLANETÆ.

*Ascensu recreans, & lapsu singula tristans:
Præterea accessu gignens, perimensque recessu:
Namque parit sub Ver, Aestate fouet, & apit vno
Autumno: donec medium Brumæ attigit: ad des
Quod Phæbo surgente, caput nascentia tollunt:
Et condunt pariter cum primùm mergitur vndis:
Qui, qui a terreno globulo maior perhibetur:
Hinc illum media, vel eo plus, parte meando
Illustrat, rutilans vitali lumine semper.*

Solem vnicum & solum de omnibus Planetis per eclipticam perpetuò incedere, ac nunquam ab ea deuiare: illincque omnia mundi climata, lustrare ac illustrare.

Non est auratum Solis calcare meatum
Diis licitum: non vlla datur vis tanta Planetis
Vt medio tendant tractu: sed frigida Olympi
Tecta petunt, Boream versus: vel condita ad Austrum:
Titan, Signiferum medium rectâ petit: orbem
Nunc nostrum inuisens, cælo ductore supremo:
Nunc occultatas adiens sub tartara terras:
Nulla sit accessu vt tellus, aut orbita mundi,
Immunis Solis radio, vegetoque calore:
Nam mundi circumdat opus noctesque, diesque:
Assiduos hominum miseratus rite labores.

Solem interdum terræ proximum esse, non nunquam remotum. Adhæc Signiferum inæqualiter peragrarè.

Sol modo Signiferi sublimis fertur ad arcem:
Et centro terræ assurgit: qua parte superna
Orbe suo signat punctum tellure remotum:
Hic vbi festinat lento, tardoque meatu.

B iiij Nunc

Solis motu esse causam vitæ & interitus rerum mundi.

Solè rectâ per eclipticâ mundû vniuersum ambarè.

Solè nobis quâdo que propinquum quâdoq; remotum, esse.

Nunc propiore via terram mensurat ab imo
 Eccentri: repetens Capricorni tecta rigentis:
 Quò dum peruenit, gressum producere pergit:
 Idcirco spatii metitur cœlica iniquis:
 Interdum maiore mora, quod circuit explens:
 Interdum breuiore, velut natura requirit.

De Venere, cuiusque natura: & quod Solem quâ-
 doque præcedat, quandoque verò sequatur.

Veneris
 fidus Solē
 nūc præ-
 cedere,
 nunc verò
 sequi.

Post Solem Cytherea suum locat aurea sidus:
 Qua præfulgenteis auro interplex a capillos,
 Aurora è thalamis, radiorumq; æmula Solis,
 Lucem aperit, referatque diem mortalibus agris:
 Interdum rapidis Phœbi deserta quadrigis,
 Euocat oceano noctem surgentibus astris:
 Admonet & placidi per amica silentia somni:
 Verum ita digressusque suos, sua tempora pensat,
 Et sinuosa means niueis secat æthera pennis,
 Vi Solem petat, ad Solem vestigia fleat:
 Quem, si præcurrit surgentem, Lucifer esse
 Fertur: si sequitur serò, spectatque cadentem,
 È τῶρεος est Græcis, & vesper uite Latinis.

Venerem Solis & Lunæ æmulam, quâdoque ra-
 dios cū luce perspicua iaculari, ac umbrā facere.

Venerem
 radios p-
 iicere, &
 umbrā fa-
 cere.

Vna Venus ter quindenae ubi sedula sursum
 Signiferi parteis, vel eo plus, vsque peregit
 A Sole (coo seu cū nitet aurea mundo,
 Oceani besperias seu cū declinat ad vadas)
 Splendorem in tenebris producit, vt æmula Phœbes:
 Atque die radios proiectat, vt æmula Phœbi:
 Hac decus, hac ipsa est hominumq; Deumq; voluptas:

Qua

PLANETÆ.

*Qua sine nil iucundum animis, nil dulce putandum:
Si modo vera docent, qui humano more loquuntur:
Et Curios simulant, ac Bacchanalia viuunt.*

Veneris qualitates, humor, & clementum.

H*midula est Venus in mediocri frigore, quare
Huic pituita datur, necnon aqua, iure decenti.*

De Mercurio, eiusque natura ac gressu: & quòd
Solis sit assecla: vespertinus quandoque, non un-
quam matutinus.

M*ercurius Veneri speciosa proximus hæret:
Qui propter Solis numen procul ire recusans,
Nunc matutinus facili temone iugales
Exagitat: pelagique vagis caput exerit vndis:
Nunc Athlantia cæmæ matris memor, Hesperidumque
Rura videre parans, siluamque in frondibus aurum,
Serus obit, serò flauum lauat equore crinem:
Et serò herculeas linquit post terga columnas:
Sed siue immixtis Solem præcurrit habenis,
Seu sequitur: victusque terit spacia vltima metæ:
Non ipse ingentis oras, non liber apertas
Audet adire vias cæli: titania tantum
Imperia, & Solis metuens procul esse quadrigis.*

Mercuriū
Solis esse
asseclam.

Mercurium quandoque septétrionalem esse &
nonnunquam meridionalem. Ad hæc, cursum ve-
locissimum habere: ex quo poetis Deorum nū-
tius esse censetur: cum bonis bonus, & cum ma-
lis malus.

I*pse Hermes quandoque citus perrepat ad Austrum:
Nonnunquam Boream pennis petit arduus: ex quo
Censetur volucris ferri per sidera cursu:*

Mercuriū
Deorū ef-
se nūtiū.

Nunc

ANT. MIZALDI.

Nunc Iouis exercens monitus, & mollia iussa:
 Nunc mentem senioris aui, violentaque Martis
 Imperia accipiens, commissaque verba capeffens:
 Hinc pedibus nequit pennas: vocemque Deorum
 Nuntius exequitur, vario mutabilis astro:
 Namque bonis bonus est, & prauis pessimus: eius
 Naturam seruans cui se permiscet, & addit.

De Luna, eius schematicis, lumine, ac natura.

Vltima Luna suos agit per inania currus:
 Dux clara in tenebris: sed flamma obnoxia semper
 Fraternalis: cuius radios mendicat, & ore
 Ora fover: quantumque ab Apollinis igne recedit,
 Hoc magis illa suum fundit mortalibus ignem:
 Cornuta effulgens primum: mox semirepleto
 Orbiculo: post hæc medium dimensa volumen
 Signiferi, inflatos vultus, turgentiaque ora
 Nocte refert: hinc decrescens sub imagine cycli
 Dimidij, falcem lentè, sensimque, figurat:
 Ac fratris repetit prisco de fœdere lectum.

Lunam non posse videri cum est sub radiis Solis:
 & quæ variis figuris ac lumine mortalibus imponat.

Luna latens rutili fulua sub lampade Solis,
 Non cerni, noscique, potest, nec promere vultus:
 Maiori submissa Deo: nec reddere lucem:
 Donec continuis adnitens motibus, erret
 Inuisa per superos, & noctis opaca profunda:
 Idque duos percurebro dies, treis sæpe, frequenter
 Quattuor, ut nostris pulchre, fuscisque, probamus
 Phenomenis, ubi tempestatum signa docemus.
 Primum ergo Phæbe cornuta cuspide fulget:

Lunã dies
 aliquot
 sub radiis
 Solis la-
 tere.

Igneis

PLANETÆ.

Ignis paulatim reparans, & lumine turgens:
 Egregium cœli sidus, visusque decorum:
 Quo humanae mentes variè exercentur, & omnes
 Ingenij vires sudant, frustrâque laborant:
 Nam Deus omnipotens statuit dum conderet astra,
 Mensura Luna suum ut mutatis orbibus, orbem
 Perlegat: ac semper lucem contermina Phœbo
 Perdat: & inde suo renouato sidere, terras
 Circinet: ac mundo varios sensim offerat arcus.

Lunam ex se non lucere, ac semper mediam il-
 lustrari.

Non dubium est, quin Luna notho splendore fruatur:
 Hunc³³ sequens Phœbū minuat, fugiensq;³³ reponat:
 Quo presso, nulla dignatur lampade mundum:
 Ast, procul è regione means, tum denique toto
 Ore vomit flammâs, ac pleno corpore fulget:
 Quæ quamquam varias commutat vbiq; figuras:
 Haudquaquam medio magis, aut minus emicat orbe:
 Nam quando nostros frustrato lumine campos
 Nulla fouet: tum plena, Diis cœloque videtur:
 Dum verò amissos reparando colligit igneis:
 Ac cœlum, & terras æquata fronte salutat:
 Orbe micat medio: dum nullo sidera cornu
 Suspicit: hinc tumido illustrat mortalia vultu:
 Et nullis cœlum radiis, nullo ore tuctur:
 Sic, superis cœloque datur, quod demitur orbi:
 Et contrâ: ut Phœbo fuerit pro tempore visum:
 Cui placidè paret, veluti soror optima fratri.

Quod I
 na semp
 dimidia
 lustretur

Pulchra
 notatu c
 gna.

Lunæ motum quando que tardum esse, quando que
 velocem. Adhæc, quod meridionalis nonnunquam

&

ANT. MIZALDI.

& septentrionalis fiat Luna: sed ita, vt extra Zodiaci latitudinem feratur nusquam.

Cynthia saepe pigro procedit languida motu:
Interdum & celeri glomerat vestigia gressu:
Per duodena means cæli loca, sed sine lege:

Lunæ motū vagū esse, & inconstantē.
Nam nunc ad Libycas tendit tardissima genteis,
Sidonios visura duces: dextraque relinquens
Solis iter: gelidam nonnunquam transit ad Arcton:
Liligeros reges, & Gallica regna salutans:
Sic igitur varie currentibus orbibus acta,
Signiferi sineis nunquam transcendit: & ipso
Limite non fertur medio: sed longius errat:
Ne Phœbi sacrum callem sædasse notetur.

Lunæ cur proprium lumen tributum non sit: vbi de eius maculis, & opacitate.

Propterea volucris quod fertur Luna meatu:
Seque astris sociat gelidis, calidisque frequenter:
Quorum censetur vireis assumere: mensē

Lunā non frustra proprio lumine carere.
Quodque suum reparat toties, terraque propinquat:
Aestivi tam saepe premens caua tergora Cancris:
Tam saepe Aegocerotæ petens, tam crebro recedens
A nobis, crebro residens in vertice nostro:
Aut hinc non longè, vt patitur cælumque, solumque:
Si propria nobis fulgeret luce: timenda
Esset hyems, seuusque calor, bis mense quotannis:
Quæis genus humanum, mundi quoque cuncta perirent.
Quinetiam licet vsque genas, & opaca per ora
Pallor eat: tamen interior qua cogitur orbis,
Densa situ magis, & scabra rubigine sardet:
Ergo, & cum Solem aduersum se agit vndique: & orbē
Circūplet totum rutilantis lumine Phœbi:

Qua

PLANETÆ.

*Qua squalet parte, atque horret caligine, densas
Ostentat maculas, nec fallit imagine quemquam.*

Lunæ eclipsis, & quòd bis illà vno mense pati
possit: non item Sol: vbi de prognosticis sola-
ris eclipsis nonnulla.

Non priùs, aut spatio breuioris temporis, orbem
Abscondet Lucina suum, quàm cornua pleno
Iunxerit orbe simul: fratris quoque sumpserit ignes
Opposito: terræ recte stante inter vtrumque:

Cuius pullatos vultus, vel tempore mensis
Bis fieri potuisse, leges: Solémque me ando
Non posse (ob Lunam mediam) sua lumina nobis,
Ac ipsi mundo subducere (res metuenda)

Ni peragret cæptum bis ter per Signa rotatum:

Qui si pallentem in cælo tum præbeat orbem:

Vndique venturam pestem, clademq, monebit:

Præterea, superos sparsuros æthere nymbos,

Humida si fuerint defectus Signa: sed æstum

Igneæ promittunt: ventos leuiora figurant:

Sic glaciem atque niues frigentia, tempore certo:

Quæ, quo sint ventura loco, & qua parte, docebunt

Signa poli, illum aut hunc mundi spectantia tractum.

At, cum sub formis hominum latitabit Apollo:

Humanos ventura lues affligere perget:

Sub brutis formis, brutorum corpora lædet:

Ac segetes, fructusque soli, frumenta, pecusque:

Paucis, quidquid erit, Signi monstrabit imago.

Sed præstaret in his Prolemaum audire loquentem:

Et legere in nostris quæ sunt conscripta Cometis:

Tantisper proprio dum melior hæc tibi libro.

Nota de
eclipse
Lunæ.

Progno-
stica sum-
pta ex so-
lari eclip-
si.

Pulchra,
& notatu
digna.

Lunæ

PLANETÆ.

Luna vetus veterem, iuuenem noua crebro repurgat:
 Quam multos etiam furis hinc sæpe videmus
 Vexari? sortemque animo tolerare molesto?
 Quid quod materies, viridique è monte recisa
 Aere trabes, multiæque comam turbata ruina
 Fraxinus, ante diem hinc sensit mala damna senectæ?
 Exhaustasque situ posuit cum robore vireis?
 Ergo, senescentem Lunam posthac bene cantus
 Aspicias: pariter crescentem: denique plenam:
 Sed satis, & nimium hæc fuerint: Concordia nostra
 Oceani Lunæq; tibi (si forte requiris)
 Istarum rerum plenissima plaustra reponet
 Mensibus hinc paucis, modo Christus cæpta secundet.

Caput & cauda Draconis Lunæ.

Sunt sursum aduersa gemini se parte secantes
 Orbes, quos faciunt Solis, Lunæq; meatus:
 Sectio qua Phœbe gelidas ascendit ad Arctos,
 Esse caput fertur, veluti altera, cauda Draconis:
 Quâ Luna imbriferum cursu descendit ad Austrum:
 Artifices reliqua expedient, quos consule solers.

Planetarum domus.

Est Aries Martis domus, est & Scorpius acerbus
 Atque Iouis Chiron, geminos cui iungito Pisces:
 Saturnus summè Capricorno gaudet, & Vrina:
 Sic Libram Cytherea tenet, Taurumq; iacentem:
 Mercurius Geminos, necnon & Virginis astrum
 Occupat: ut Cancrum Phœbe, Solq; ipse Leonem:
 Hæc aliter nobis, aliisque sub ordine, Libro
 Zodiaci primo scribuntur: quare libenter:
 Ne fortasse tibi videar repetendo molestus.

Planetarum

Luna sū-
 mē obser-
 uanda.

Cycli duo
 lunares.

Domici-
 lia septem
 Planeta-
 rum.

ANT. MIZALDI.

Planetarum exaltationes, & depressiones, seu casus, vt loquantur, & sublimitates.

Per quæ exaltentur nunc demum Signa Planetæ
 Expedio: dictis animum ne subtrahere nostris:
 Planetas exaltari, & depri-
 mi. *Libra senem celsa Saturnum sede reponit:
 Deinde Iouem Cancer: Capricorni sidera Martem:
 Sic Aries Solem: genitricem, Piscis, amorum:
 Mercurium Virgo: Taurus, vaga numina Phœbes:
 Hæc eadem opposita Signorum parte premuntur.*

Planetarum gaudia.

In certis Signis rutilantes quinque Planetæ
 Gaudent: Mercurius præcepit, in Virgine: Maiores
 Planetæ in quibus gaudeant Signis. *Inq; Nepa: Saturnus habet sua gaudia, in vno
 Vrnigero: Cytherea nitens, in lumine Tauri:
 In Chirone Deum atque hominum rex Iupiter almus:
 Hic Phœbii & Lunam excludunt: quod sit domus vna
 His tantum: causas alias, alibi tibi tradam.*

Planetarum, vti etiam stellarum reliquarum longitudo, & latitudo.

Vt stella in longum à primo distare videntur
 Lanigeri puncto, sic has Ecliptica monstrat
 Planetæ australes, & boreales. *Lineola, huc illucve in latum iuisse vagando.
 Si versus Boream, boreales rite feruntur:
 Sin Austrum versus, australes iure vocantur:
 De libris alias poteris disquirere formas.*

Planetarum, necnon stellarum declinatio ac subleuatio, siue ascensus & descensus.

Declinatio sidus cum distat ab Acquidiali:
 Siue Noti ad partem fiat, Boreæve rigentis:
 A quibus

PLANETAE.

*A quibus ipsa suum capit inclinatio nomen:
Ex imo ascendit, quod in altum mittit Horizon.*

Planetarum, ac stellarum luminare orbis: ex quibus combustio, oppressio, & ad coniunctionem applicatio elicitur.

Orbes erronum poteris sic noscere: primus Phœbi quindenarius partem capit, antè retroque: Mercurij & Veneris septenas: mox duodenas Lunæ: Saturni atque Iouis (res vera) novenas: Octo Manoris, nec plures. Ergo, Planeta Qui minùs à Phœbo distabit, quàm numeretur Orbis dimidium, oppressus dicitur, & vsus: Nec non ad coitum appellens: veruntamen istud Quod tibi postremum propono, aptare Planctis Inter se poteris: velut ars deposcit, & vsus.

Planetarū orbis, siue vt loquuntur, lux.

Planeta regrediens, directus & stationarius.

Contra Signorum seriem quicumque Planeta Incedit, tardus fertur, regredarius, & sur: Sin aliter: velox, nec non directus, vt aiunt: Si nil, aut minimum pergit, tibi stare putetur.

Planetarū velocitas & tarditas.

Planeta septentrionalis, meridionalis, ascendens & descendens.

Ad Boream tendens, borealis rite Planeta Dicitur: inq̄, Notum pergens australis: & idem Ascendens, si summa petit: si fertur ad ima Descendens: tibi quod monstrabit ecliptica: formas Esse alias scio: quas de doctis excipe libris: Nam (vt verè scriptum est) non omnia possumus omnes.

Planetarū motus vagi & errabundi.

C Planeta

ANT. MIZALDI

Planeta auctus lumine, & diminutus.

Dum Sol à stella, vel stella à Sole recedit:
Doctis Astronomis tunc lumine traditur aucta:
Cum verò accedit, quidquam de luce remittit.

Planeta (vt stella quæuis alia) propinquus & remotus.

Planetarū
propin-
quitas &
remotio.

Stella tenens partes Boreæ, solet esse propinqua
Nobis: in q̄, Notum tendens, procul, atque remota:
Abside si in summa residet, propior sit, & ad nos
Accedit: longinqua manet, dum perstat in ima:
Si quæris formas alias, euoluito libris
Priscorum, Græcos, Chaldaeos, atque Latinos.

Planeta obsessus.

Inter sælices fuerit quicumque Planeta,
Aut infœlices, obsessus dicitur esse:
Vel, quando à binis, multisue includitur astris:
Nec radios quisquam, vt par est, iaculatur in illum.

Planeta cursu vacuus, vt loquuntur.

Planeta
languens,
& destitu-
tus.

Absuerit quoties de aspectu quisque Planeta
A quocumque alio, media vel parte per orbem:
Hic cursu vacuus sub Signo sit tibi toto.

Planeta peregrinus.

Planeta
errans.

Si quidquam iuris videas non esse Planeta,
Hic vbi fulgebit, peregrinum dicitur verè.

Planeta tardus & velox.

Qui motum medium non perficit, ille Planeta est
Tardus: qui superat, velox is dicitur esse.

Planeta

PLANETÆ.

Planeta ferinus, seu (vt loquuntur) feralis.

Nullius radios si admittat, forte *Planeta*
Quo fuerit Signo, censebitur esse ferinus.

Planeta combustus.

Si non comparet serò, nec manè *Planeta:*
Phœbeis radiis implexus corpore toto:
Is solet antiquo combustus nomine dici.

Admonitio in superiora.

Obsessus, cursu vacuus, gradientisq; retrorsum,
Combustus, peregrinus, tardus, luce minutus,
Deinde ferinus erit quacumque in parte *Planeta:*
Viribus afflictis talis tibi iure putetur.

Planeta ir-
radiatus.

Planetarū
vires quā-
do impe-
ditæ.

Planetarum, vti etiam stellarum reli-
quarum, exortus triplex.

Cosmicus exortus.

Si manè exoritur sidus cum numine *Phœbi:*
Matutinus erit, vel (si vis) cosmicus ortus.

Acronychus exortus, seu (vt vulgo loquuntur)
chronicus.

Occiduis fuerit si Sol in finibus, ipsa
Eos tractus stella calcante: vel ortus,
Hic ἀντὶβυχὸς erit, vel vespertinus ad vnguem.

Heliacus exortus.

Si Solis radios quoduis superauerit astrum,
Sic vt in *Aurora* se possit reddere nobis:
Exortum heliacum faciet, cum nomine, tum re.

C ij

Planetarū

Planetarum, vti etiam stellarum reli-
quarum, occasus triplex.

Cosmicus occasus.

SI stella occiduam, & Sol ortiuam tenet oram:
Κόσμου occasum, & matutinum tibi profert.

Acronychus occasus.

Occiduis Solem, & stellam si occultat Horizon:
Hunc ἀστρονομίου habe occubitū, simul hesperiumq̄.

Heliacus occasus.

SI Phœbus stellam radiis obuoluerit pergit:
Quam sub nocturnum tempus spectare licebat:
Occasu heliaco parat hanc excludere nobis.

Admonitio in præcedentia.

Hic te scire velim, quòd sunt formæque, modique
Sub iam descriptis alijs, ortus, denique lapsus
Stellarum: quos vnus habet doctus Ptolemæus:
Sedulo in his, alijsq̄, tibi relegendus: ob id quòd
Mensuram, ac numeros reuerti, contenta doceri
Plurima: cum in varijs, tum sacra crebro Mathejsi:
Vnde mihi ignoscet, si cogor omittere multa.

Planetæ cur non scintillent, vt stellæ.

Scire cupis cur sola acies immota Deorum
Cernitur? obtutuque hæret defixa sub vno?
Cum tot, & ipsa quidem sidentia Signa, micanti
Scintillent radio: tremulusque intercitat ardor?
Crede, quòd alta illis regio est, sed èsque reposita:
Quò postquam aduenit defesso lumine visus,
Defessus tremit: vnde etiam tremere ipsa videntur
Astra: micant radij, quia sursum lumina iacta,

Et tanta

Autoris
candor &
modestia

Pulchra
de stellarū
scintilla-
tione.

PLANETÆ.

Et tanta lassata via, titubantque, fluuntque:
 At contra, vicina Deum statio, ardua quamquam
 Prospectu, facilis tamen atque immota tuenti est:
 Quod penetrans, stat certa loco, insistitque videndo
 Nostra acies: fixis que oculis immobilis hæret.

Planetæ, ac cæli stellas alias, elementa mutare,
 & cum illis corpora inferiora, nedum nostra.

Nemo negat Solem & Lunam, cum quinque Planetis,
 Ac stellis aliis, quæ summo ex æthere fulgent:

Tellurem, ac liquidas auras, atque æquora Ponti
 Ingiter afficere: & si quando (præsente motu)

Mutauerit vicem, & sedes liquere priores,

Mox elementa modis variis agitare deorsum:

Et quæ ex his constant, necnon & corpora nostra:

Aspice ut hybernus rapidos ubi flexit in Austrum.

Phæbus equos, nostrumque videt depressior orbem,

Brunna riget, duratque gelu, spargitque pruina

Tellurem, & gelida glaciæ vaga flumina sistit.

Idem ubi nos Cancro propior spectauit ab alto,

Vrit agros, torret nemora, & sitientia præta:

Nec dubium, quin & noctis nitor albidæ Phæbe,

Cui maria alta, omnis cui rerum obtemperat humor:

Quin & Saturni graue sidus, & æquior orbi

Stellæ Iouis, quin pulchra Venus, & Martius ignis,

Necnon Mercurij varium, & versatile numen,

Ac reliqua astra etiam mutant elementa, petantque

Perpetuò, & latè magnos dent vndique motus:

Præcipuè sedem si quando plurima in vnam

Conuenère: suo vel multum denia cursu,

Longè alium tenuère locum labentibus annis:

Aut in ætatis radiis sese feriuntque, mouentque

Vires stel-
 larum in hæc
 inferiora.

Planetæ
 elementa,
 & cū his
 tempora
 mutare.

C ij

Sub

Sub vario aspectu: de quo nunc scribere pergo.

Planetarum & stellarum aspectus quid dicatur.

Quid Planetarum aspectus.

Ipsa Planetarum in certis distantia Signis, Dicitur aspectus: quo se impediuntque, inuuantque: Quod potes & reliquis caelorum ascribere stellis.

Planetarum aspectus hexagonus, sexangularis seu sextilis: cum eius natura.

Natura aspectus hexagoni.

Quando duae stellae sursum distare videntur Sexta Signiferi parte: hoc est, per duo Signa: Aspectus fertur sexangulus: estque latentis Et fallacis amicitia, ut voluere vetusti: Quos à te nolim rideri, sed venerari.

Planetarum aspectus triangularis, siue (ut loquuntur) trinus: cum eius natura.

Aspectus bonus.

Quotquot dependes distare tridente Planetas, Quattuor aut Signis, dic se sociare trigono Aspectu fausto, lato, summeque probato.

Planetarum aspectus quadrangularis, tetragonus, & quadratus: cum eius natura.

Aspectus malus.

Signiferi quarta si distant parte Planeta: Sine tribus Signis, aspectus dicitur esse Quadratus: sub quo latitant mala semina quauis.

Planetarum oppositio, seu aspectus oppositus.

Aspectus malus.

Cum se Zodiaci media de parte Planeta Spectant: oppositum aspectum faciuntque, mouentque: Qui planè malus est, & iniqua sorte paratus:

Planetarum coniunctio.

Stellarum congressus & coniunctio.

Vno sub Signo, atque gradu occurrere Planetas Si quando

PLANETÆ.

*Si quando obseruas, dic illos mutuo iungi:
Si minus, Astronomis plastica est coniunctio: siue
Ex solis radiis facta occurratio tantum.
Si in longum & latum id fiat, coniunctio vera est.*

Admonitio in superiora.

Q*uæ sunt hic nobis de septem scripta Planetis:
Ad reliquas cæli stellas, & sidera, per te
Aptari poterunt: velut ars desiderat ipsa.*

Planetarum ac stellarum aliarum magnitudines varias esse: & cur tam paruo corpore spectentur.

P*lurima (re vera) sunt cælis astra minoræ:
Sunt aliquot maioræ etiam, sed pauca: Planetæ
Seu sint, siue orbis sublimia sidera summi:*

Quæ passim nobis præclara lampade fulgent:

Et quibus Astronomi varias fecere figuras:

Et pinxere amplum diuersis æthera Signis.

Ex his ergo astris maioribus (vt perhibent qui

Astra sciunt, vtq; eclipsis Phœbeia monstrat

In qua Luna patet quanto sit corpore, fratribus

Dum subiecta sui speciosum lumen opacat)

Quædam sunt tanta, vt totam terræq; marsque

Excedant molem, ac spacio maiore nitescant:

Quamuis parua adeo cernantur: propterea quod

A nobis ad ea accedit distantia longa:

Quippe aliquid quanto est longinquius, esse videtur

Tantum etiam minus, & spectantum lumina fallit:

Hoc monstrant homines, qui vel studio procul à te

Semoti globuli corpus censentur habere:

Quod spatium, quid cum longinquo culmine cæli

Non dicam rationis habet, sed temporis actus?

Hæc summe notanda.

Stellarum corpora nedum Planetarum esse variæ magnitudinis.

Multa astra esse terra maiora: et cur tam parua cernantur.

Planetas alios aliis contrarios esse: quod etiam in reliquis stellis locum habet, ad rerum mundi contemperationem.

SI nescis, sunt astra astris contraria sursum:
Oppositaq; faces facibus: quis deneget illud,
Cum nihil in toto spectetur vivere mundo,

Cótrario- Quod sibi non habeat passim contraria multa?
rú in mú- Sic nisi blanda Venus (Diuúmque, hominúq; voluptas)
do plena esse omnia. Frenaret candore suo discrimina Martis:

Nunquam parta quies, nusquam fera pralia deessent:
Rursum: Saturno ni obstaret Iupiter, ille
Mox horrore suo terras disperderet omneis:

De stellis poterit similis sententia ferri:
Quod scriptum volui, ne sim verbosior aequo:

Hic liber Quamquam hac de nostro dabitur tibi noscere libro,
prodiit nu- Qui Vraniam Aesclepio priscorum more maritat.
per.

Planetas, vti etiam stellas reliquas, formis, luce, & corpore inter se differre: quamquam eiusdem sint (vt ita loquar) materiæ: sed quæ nullam corruptionem agnoscat.

COelicos formas sursum differre videbis:

Maiorésque aliis alios: orbésque nec vni

Affimiles: splendore pares nec reddere lucis:

Materies tamen est eadem, subiectaque nulli:

(Ni regi cæli summo, sancto, atque potenti)

Non ignis, flatusque leuis, non terra, nec aer,

Occansve pater, ius vllum seruat in alto:

Stellarum cætus sacer est: compactus & vna

Re eximia, stabili, ac mira: vnde nihil manet illic

Quod mutare queat tantillum sidera cæli:

Vt doceo, Astronomis Medicos dum sedere iungo.

Planetas,

Cœlestia
corpora
corruptio
ni obno-
xia nõ esse

PLANETÆ.

Planetæ, vti etiam reliquas stellas, sub variis coloribus deorsum apparere: & quòd (secundum nò-
nullos) à Sole luceant, ac splendeant.

Sunt varia stellis facies, variaque colorum
Effigies: pallent quædam, fulgentque corusco
Lumine nonnullæ: sunt ignea sidera Martis:
Clara Iouis, Veneris pellucida, & aurea Phœbi:
Mercurij varia: & Saturni livida, necnon
Astri nocturni, & Lunaris, fuscula: verum
Quotquot sunt, Solis radio fulgere, quibusdam
Est visum: vel ob id quòd Titan lumen ubique
(Cuius censetur fons admirabilis) afflat:
Quo cuncta in cælo, terris, Pontoque fruuntur:
Ac vitam accipiunt, veluti monstravimus antè:
Si quis plura volet, scriptas legat aeris ille
Nuper Ephemerides nobis, hîc grata videbit.

Planetarû
colores.

Solis ener-
geia & ma-
lestas.

Aliter de Planetarum coloribus, quos rebus in-
ferioribus, nedum solis nubibus appingere præ-
rumque solent.

Hos septem stellis præsci posuere colores:
Quos vt corporibus, sic induunt nubibus: aiunt
In primis niveo celerem gaudere Dianam,
Saturnum fusco, Martem rufo, Veneremque
Ceruleo, Phœbum rutilo, Stilbonta remixto,
Aurcoloque Ionem, narrabunt cætera libri.

Aerij Pla-
netarum
colores.

Planeta quibus humanorum corporum spiritus
ascribuntur.

Phæbo debetur vitalis spiritus: atque
Lunæ animalis: habet diuinus Iupiter unum
Naturalem: ô ter magnos regesque, ducésque

Tres cor-
porû facul-
tates trib⁹
Planetis
ascriptæ.

Ter ma-

ANT. MIZALDI

Ter magnis rebus præfectos, & pretiosos?

Planetæ quibus certa humanorum corporum membra tribuuntur.

Corporis è rebus sunt hæc commissa Planetis:
 Cor Phæbo, cerebrum Luna, Venerique pudenda:
 Et splen Saturno, Marti sel, Cunctipotenti
 Hepar: Mercurio, doctrina lingua magistra.
 Vis alias parteis? percurras sedulo nostram
 Corporis & cæli Harmoniam, legisse iuuabit.

Quæ mem
 bra corpo
 ris Plane
 tæ aspici
 ant.

Planetæ quid ex rebus corporis obtineant in
 singulis Zodiaci Signis constituti: & primùm in
 Ariete.

Saturni est pectus, venter Iouis, & caput altum
 Martis: sed Phæbi sunt fœmina: deinde Diones
 Quidquid inest pedibus: Stilbon sibi crura reposcit:
 Et collum Diana: velim te cætera nosse
 De doctis: simul & quæ soli membra Planeta
 Agnoscant: & quid mundi videantque, regantque:
 Nam (sicut dixi) sua sunt compendia cælis:
 Nec quocumque loco bene possunt omnia scribi.

Hæc ob
 seruēt, vt
 superiora,
 ιατρομαθη
 ματικί.

Planetarum amicitia & odia inter se.

Saturnum redamant Sol, Iupiter, & vaga Luna:
 Deinde Iouem cunctis, si Martem exceperis vnum:
 Qui Veneri est charus, reliquis exosus, & ipsi
 In primis Phæbo, necnon & Cunctipotenti:
 Solis dilecti sunt Iupiter, & Venus alma:
 Cui ridet omnes superi, modo Falcifer absit:
 Iupiter, atque Venus, necnon Saturnus, amantur
 Mercurio, pariter Lunæ: tu sic inimicos,
 Opposito discerne modo, ne sim tibi longus.

AmiciPla
 netæ &
 inimici.

Plane

PLANETÆ.

Planetis, septem mundi climata subiici, ac feruire.

Climata duntaxat septem fecere vetusti:
 Ac totidem positissursum ascribere Planetis:
 Saturno primum: inde Ioui, pro sede, secundum:
 Tertium habet Mauors, Sol quartum: deniq; quintum
 Alma Venus: sextum Hermes: Phœbe, quod venit vltra:
 Quales censebis naturas esse πλανήτων,
 Tales fac homines qui climata dicta tenebunt.

Planetarū
 climata, &
 mūdi par-
 tes.

Planetarum situs, & loca in Zodiaco, plerunque
 efficere vt natorum etiam eiusdem vteri, mores
 ac effigies inter se variant: vti etiam rerum a-
 liarum naturæ, formæ, ac similitudines.

Vsque adeo cœlique situs, & sidra, & ipsi
 Dij variant, ac Signa quib⁹ sua plaustra reuoluūt:
 Vt nati sub eis varii sint: crebrò colore:

Planetas
 & stellas
 variè cor-
 pora affi-
 cere.

Nonnunquam effigie: nunc filo corporis: hinc tu
 Cernas dissimiles multum prolésque, patrésque:
 Hinc matris sua nata, hinc vno è germine creti
 Longè absunt: sic neptis auo, soror ipsa sorori:
 Quinetiam variant mores: & pectora sensus
 Diuersos agitant: cœlo id faciente, quod vnum
 Horis nascentium vultus non semper eosdem,
 Inq; locis iisdem conuertit: sedulo præbens
 Sub quocunque voles momento temporis, atque
 Orbis terrarum quacunque in parte, situque,
 Innumeras stellas, & formas, atque figuras:

Pulchra
 & nota-
 tu digni-
 sima.

Quas passim referunt terrena animalia, necnon
 Herbarum genus omne virens, hominésque, feraq;
 Arboreæ frondes, & squāmea terga natantum:
 Nam quod inest terris cœlo descendit ab alto:
 Quamquam aliquid studiis generi, patriæq; solóque,
 Concessum

ANT. MIZ ALDI

Concessum cupio: ne tradere singula cælo,
Ac stellis videar, periniqua lege, modòque.

A Saturno quæ studia, quæve morum & ingeniorum agitationes plurimùm emergant: vbi genesis alicuius potens dominator fuerit.

E St qui animi secreta alto sub pectore condit,
Consilio grauis: & casus timet vsque futuros:
Saturnino Et parcat nūmis, oblata negocia differt:
rū pictura. Ac motus tristes, & sauas sustinet iras
Cunctator: quoniam Saturni hoc imperat astrum
Natalis cæli princeps, præstansque, potensque:
Cui tunc est animi fingendi facta potestas.

A Ioue quæ studia & mores, plurimùm emergant, vbi genesis &c.

I Vpiter emittit sælici sidere partum:
Cui recti est studium, ac animi præstantia magni:
Iouialium Insuper, & precium famæ, ac certamen honoris:
pictura. Quique opibus socios, fidôsque acquirat amicos:
Qui sit agri dives, pecorisque, & coninge sælix:
Ingenio clarus, facilis que in rebus agendis:
Et qui nonnunquam precibus pia numina placet:
Notus amicitis, ac pulchro corpore gratus:
Et cui pro votis succedant omnia semper.

A Marte quæ studia, & mores plurimùm emergant: vbi genesis alicuius &c.

S I Diuos testis aliquis, iurataque verba
Posthabet, ac fidei violat venerabile numen:
Martialis pictura. Immitis, promptusque manu, violentus, & exlex:
Cui fraus, insidiæque placent & verbera, necnon
Cades, ac ira, periuria, iurgia, lites:

Martius

PLANETÆ.

Martius hic tibi fit, valde fugiendus vbi que.

A Sole quæ studia, & mores plurimum emergant: vbi generis alicuius &c.

Nobilitat sub se genitum præstantibus ausis
 Cythbius: & summe generoso corde superbum
 Inuitat studio imperii, atque extollit in alium:
 Audacemque facit dicendo, & recta monendo:
 Necnon maiestate grauem: sed qui sua plebi
 Describat iura, ac populo dominetur & vrbi.

Solarium
 pictura.

A Venere quæ studia & mores plurimum emergant: vbi generis alicuius &c.

Sunt quos exornat Veneris decor, ac bene notos
 Non dicam vultu, sed cultu reddit vbi que:
 His amor, his studium formæ est, citharæq; sonantis:
 His choreæ, cantusque placent, pexusque capillus:
 Excultique sinus, speculum, fucusque, liquorque:
 Et gemmæ, & niueo suspensa monilia collo:
 Munditiæq; iocique, & quidquid blanda voluptas
 Profert: cum lauta mensa, sermonibus vsque
 Festiuis condita suis, salibusque, modis que
 Omnibus: hos sequitur florum studium, sequiturque
 Ridens hortorum cultus per mille figuras:
 Hic vbi pulchra Venus dulciter inspirat amores:
 Ac mille ex oculis vrentis excitat igneis:
 Oscula libando, & mellitum afflando venenum.

Venerorum
 pictura.

A Mercurio quæ studia & mores plurimum emergant vbi generis alicuius, &c.

Cvi genitus Maia nascenti præsedet, ille
 Scitatur rerum causas, & quæritat artibus
 Non cuius notas: facundique verba disertus

Mercuria-
 lium pi-
 ctura.

Depromit:

Depromit: veterum exponens monimenta virorum:
 Hic responsa Deum solers, arcanaeque cuncta
 Natura ac caeli, summo, vigilique labore
 Rimatur: verbisque modos, & carmina nervis
 Iungit: vel precio captus fora crebro frequentat:
 Aut arteis, & scripta docet praecleara Sophorum:
 Ac operam impendit linguis virtute magistra:
 Auriculas doctus mordaci radere vero:
 Et quandoque homines naso suspendere adunco:
 Paucis, quod praestat labor, & vigilantia summa,
 Hoc sibi Mercurii partus conquirere nouit:
 Faelix, & nimium faelix, minimumque beatus,
 Si dare se comitem regina pecunia vellet:
 Doctrinas exosa bonas: quapropter ubique
 Pauperibus nubunt, quod sint sine dote relicta.

Fœlices
 esse dextro
 Mercurio
 natos.

A Luna quæ studia & mores plurimum emergant: vbi genesis alicuius gubernacula, fortis ac potens tenuerit.

Lunariū
 pictura.

EMittit populo acceptos Latonia Phœbe:
 Quosque probat fauor, & cōmunis gratia plebis:
 Necnon dexteritas promptissima rebus agendis:
 Garrulitas tamen est illis germana, vagumque
 Ingenium, inconstans, subitum, leue, mobile, vanum,
 Inq̄, dies varium: necnon versatile pectus
 Tam saepe, & subito, quàm sese Cynthia mutat.

Admonitio in præcedentia, annexam habens conclusionem.

HOs mores animis nascentium sidera septem
 Per se afflant: sed longè alios commixta reponunt:
 Quod te nosse velim: pariterque expendere, recto
 Iudicio,

PLANETÆ.

Indicio, stellas alias, cælum quoque totum
Quod natale vocant: dominos Signique, locique
Præcipuos: quidnam iuuet, aduersetur & hospes:
Ac quibus in domibus dominetur quisque Planeta:
Cætera sunt artis, quam non suscepimus hocce
Enarrare libro: dabitur fortasse voluntas
Hæc nobis aliàs: si gratam dixeris esse
Hanc tibi sementem magno sudore paratam.
Sed monitu Vrania præsentem claudere librum
Compellor: inbeorque fores aperire sequenti:
In quo stellatas cælorum pingo figuras:
Atque meum tandem claudio hoc cæleste theatrum.

Multa pre-
muntur a-
pud auto-
rè, quæ vo-
lente dño
aliquâdo
lucè vide-
bunt.

FINIS PLANETARVM

Antony Mizaldi Mon-
luciani.

